

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Fylke:

Sør-Trøndelag

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Skarvin

Emne:

Lauvving

Bygdelag:

Oppskr. av:

Korvik Bøj (sen.)

Gard:

Bøj i vestre

(adresse):

Svorkland

G.nr. 55

Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

En del.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Opplysningsvesenetsvesen - dei eldste - fra Au. H. Helling Skarvin.
 Han er no 85 år men vovner etnografisk.

SVAR

A. 1. Ja, det gjer dei - verleg småbrukarane
 Lauvving reknes mest som hjelpefor for å dygg
 ut i d. høiet med.

Under siste verdenskrig vart det berre ein
 god del meire lauv eni elles, og den
 grunn at kordene i Skarvin - som forresten
 mange andre stader - smakte bevare både
 høi og halv og kann til den Ryske W. med.
 I 1933 var det her i Trøndelag eit vovande
 høiar, så det på mange gardar vart
 vovande like både høi og halv - ja beint
 fram o'ar kann ein mest seie difor
 vart det vart lauvving på mest hør
 gar i her i Skarvin - enten garden var stor
 eller liten.

2. Så snart ein er ferdig med slåttarna
 eller rettare sagt både mellom slåttarna
 og skivorn, sjøge seierne. -

Det var mest lauv av leik, rogne
 selje, asp og alder (or). Det var røppå lauv og
 kornlauv. Slikt arbeid kallar ein beint fram:
 "å ta lauv". Ordet lauvving kann
 eg har vore mindre brukt. -

3. Nær ein tok koiðslauv - det vil seie lamiðskjóver
eller „Lamiðskjóver“ kallað det her í Skólan.
Brúka ein beure ei vantar Skjóveri aldra same
reitðskap som ein brúkar og skjór áker mot.

Samme brúkle komaðs ei „ljáspik“, det vil seie
ein útskilt ljá.

„Ráppálauset“, ~~det~~ lauv ein rispa og brau-
tok ein þá ^{máttu} denrat ein med beure handa-
- i dei fleiri hosi brúka ein da vantar handa-
heldt koiðfen elbr greina^{ost} og sú hógr handa
til á ráppá (rispa) og lauvet mot.

Ofte brúka dei ein stök men lett kók fella
þá ein stök eller stov som künde vera
ein 3 á 4 alen lang og böygð mot greina
mot. Til á samre ráppálauset í, brúktur
enken eit speiðt forkla - þiloz som eit
fangskinn - eller sú beure stökken.

Treortome Ask og Eik fins ikkje her í Skólan
Ráppálauset tok ein beure og raun (rogn)
og selje.

4. Ja, det gjer dei bilde, men med av rotfald
tre. Trar ein kon ta lauv og kout á,
fins ikkje. For gamle tre er nei ein
teygjar lamiðskjóver og ikkje sú gortseie-i alle
fall nöðaktig, men det er mind ei drög
manusköld hógr elbr ein 2 á 3 m hógr.

Av same tre kon ein ikkje ta lauv oflax
end 3 kout á.

Útbrýkkel^{þjipi} har og aldri hógrt brúkt her,
enda og har spúrt mange gamle falk om
det. - og og brú saðis helbr ikkje det har
vare lett vare þá slike trar.

5. Ráppálauset her ein í sekki og kjóre det
heim og þóimur sú sekken i þóur lógraset

II.

eller på fjæs eller sauehvislemmen om ein har plass
der til det legges ein 4 à 5 dagar og så sendes dei
det i sekke att så ein har det på reide hand når
vinteren kjern. Det andre laivet, kornlaivet
eller kjerolavet sett ein i reis på plassen der
ein har teke det og let det stå slik ein 4 à 5 dagar
så kjøres det inn og legges på ein lagleg plass at
sauehviset. Laivet vort tekt når det er snevotke
- eller den røynte ein har her i Skarvin.

Nakon annan torkingsmåte end ovanfor
nemnt har ikkje-til vorte i alle fall - vore
brukt her. -

Til 15 vaker ^{såer} kjørte det ned i vinter-
halvåret om lag 1000 kjører, det vil sei når
ein ikkje brukte røppelatur attåt. -

6 I gamle dagar - da det var vorte at fack
sakre-tek dei ein del laiv i utmark, og
det laivet kjørte de da heim på viltvilt
samfundes ned de kjørte heim sakre-tek.

No er sakredrifta heilt nedlagt her i bygda
såer som på 2 gardar hjå (brøder og Johan
Skarvin) der sakre, dei framleides. -

Laivdrifta brukte dei ofte for men
ikkje no lenger.

7 Det vort teke laiv både i innmark
og utmark, men mest i innmark. -

Arbeidet vort delt mellom her og komfua
8 Som ovanfor nemnt legg ein laivet at
sauehviset på ein tår plass - i mange tilfelle
at mot hinstappen der ein har sauehviset.

I alle høve må plassen vera tår så ikkje
laiv laivet drigne eller mögtes. -

For dig det er som for laiv er sauehviset.

I gamle dagar brukte dei brukte

orielainv (äl'orielainv) ät grison, men da
malle det kokost fjöst. -

Sann Til vankz rekner ein ei 1/2 kjörve pr.
voksen sann i gonga og det far dei 2 gonger om
doga

9 Det beste laivet er rappalainv av rogne.
Av kjörv laiv er det björklainv som er
heltt för ä ära det beste. Eldes er det meget
bra laiv teide av öl (ølter) og asp. og selje
og forreken, men det ^{reiv} beikast mest som rappai-
lains.

10 Ikkje her, da aln ikkje fims i Skarv.

11 Ikkje no för bita, men i gamle dagar
var det noksi otvankz. Arbeidet stod mykje
gost keure på ein dog. - Det er ikkje beiktelz
ä teize bort laivkeiz no f. f.

12 Da delle det etter ostull dyr.

13 Det gjokk föve seg på loz slik som nemnt i
spörsmailet

14 Nei det brir ez ikkje.

15 Ja, bit dels.

~~16~~ B. 1. Slikt laiv kallas ein för rakallainv eller
"rakka laiv" - sann me til hoardags kallas
det her.

2. Asp, selje og rogn laiv.

3. Ein briker ei teitvint rive helst hog avin
og ein vankz sapline

4. Det blir frokta br ein äsekker.

5. Ja, ja helst det -

6. För det ikkje tört nok för, blir det gjort
lihedon mer det, sann med vankz rappalainv
og sann alt ä nemnt för.

7. Dija fakk det i blandig med hakkel og
dels is smälalainv og nu litt myde på

Det kinde vera køde onyfa, som hoijer
stoire kalser og så sauer.

8

Fari, av rogne og selje og da serley
rognlauret. -

9

No f. t. brukes sakalauis ikke lenger som
næidfor. Men kan seie at det er om lag
50 a 60 år sidan slikt lauis vart brukt
som næidfor. -

Swartland p. o. 9/11-48

Dyrdsamt.

Lovikby (sen.)

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING